de l'11 de juny
a l'11 de juliol

2010 FIFA World Cup South Africa

Una qüestió d'estat

Vittorio Pozzo va crear una Itàlia triomfant el 1938 barrejant bona feina i retòrica militar

TONI PADILLA / **Barcelona**

Si el 1930 el mundial de futbol va néixer com un esdeveniment pur, ja el d'Itàlia del 1934 va ser el que Mussolini va tacar, el de la politització, el de les salutacions feixistes. Si aquest segon mundial va significar la pèrdua de la innocència, el de França del 1938 va ser la constatació del descens a l'infern, ja que el futbol ja era una arma més a les mans de polítics i dirigents ben capacitats per fer una trencadissa i poc vàlids per parlar. Esportivament parlant, però, també va ser la constatació que Itàlia no havia guanyat el seu mundial quatre anys abans perquè Mussolini havia collat els àrbitres, sinó perquè havia nascut una potència futbolística vestida de blau a la península itàlica. El 1938, Itàlia va tornar a guanyar el mundial tot i jugar en un clima advers, amb el públic francès xiulant els italians, ja que llavors a França manava el front popular, d'esquerres.

El gran triomfador del mundial del 1938 va ser el primer gran entrenador de la història dels mundials. L'únic que n'ha guanyat dos de consecutius amb la mateixa selecció: Vittorio Pozzo. L'home que va tenir bona part de la culpa perquè Itàlia deixés de ser una selecció més que perdia tots els partits amb els austríacs i els hongaresos, per esdevenir una de les seleccions de més èxit en la història dels mundials. Pozzo va arribar al mundial francès liderant un grup al qual tothom acusava d'haver guanyat el mundial anterior amb ajudes d'àrbitres collats per Mussolini. I va tornar a casa amb el cap ben alt després de derrotar merescudament tots els rivals que va trobar pel camí.

Un mundial escrit pels entrenadors

França, 1938

Vittorio Pozzo

(Torí, 1886-Torí, 1968)

Trajectòria com a tècnic:

1912	Selecció italiana
1912-1922	Torí
1923-1924	Selecció italiana
1924-1925	Milan
1929-1948	Selecció italiana

Palmarès com a tècnic:

2 primers llocs en el mundial (1934 i 1938)
1 medalla d'or olímpica (1936)
2 copes internacionals d'estats (1930 i 1935)

Partits com a entrenador en un mundial:

5 partits el 1934: 4 victòries i 1 empat
4 partits el 1938: 4 victòries

Els entrenadors del mundial del 1938:

Antilles Holandeses: Jan Mastenbroek
Alemanya: Sepp Herberger
Bèlgica: Jack Butler (anglès)
Brasil: Ademar Pimenta
Cuba: José Tapia
França: Gaston Barreau
Holanda: Bob Glenden (anglès)
Hongria: Károly Dietz i Alfréd Schaffer
Itàlia: Vittorio Pozzo
Noruega: Asbjirn Halvorsen
Romania: A. Savulescu i C. Radulescu
Polònia: Józef Kaluza
Suècia: Jozsef Nagy (hongarès)
Suïssa: Karl Rappan (austríac)
Txecoslovàquia: Josef Meissner

Pozzo, amb Meisl, va fer evolucionar el 2-3-5 anglès cap a un WM primer, i un WW diferent després

Pozzo era una personatge incòmode perquè va fer feliç Mussolini. Però no és un personatge que es pugui amagar sota l'estora. Diuen que la seva percepció del món va canviar quan va ser cridat a files per combatre en la Primera Guerra Mundial, ja que l'experiència al front el va marcar. Des de llavors, va sumar la retòrica i els mètodes militars a la seva bona formació futbolística i, per exemple, feia cantar als seus jugadors cançons del cos d'infanteria alpí al qual havia servit.

Pozzo no era antifeixista, i es va fer un fart de sortir en les fotografies al costat de Mussolini. Però tampoc combregava del tot amb el *Ducce*. Li agradava l'ordre, però preferia parlar de l'ordre al seu vestuari, on intentava protegir els seus de les ingerències polítiques. Home de futbol –havia conegut aquest esport quan estudiava a Suïssa i Anglaterra–, va treballar anys i panys a la Pirelli i va establir una forta amistat amb dos tècnics més que van ser clau en l'evolució tàctica del futbol: l'anglès Herbert Chapman i l'austríac Hugo Meisl, a qui va derrotar en les semifinals del mundial del 1934 i en la final dels Jocs Olímpics del 1936. Plegats, aquests tres homes van treballar per millorar el 2-3-5 britànic de moda a l'època i van crear sistemes com ara el WM i el WW, que encara agradava més al tècnic piemontès.

Competitiu fins a límits insospitats, es va inventar les concentracions prèvies i va defensar l'arribada de jugadors oriünds, argentins o uruguaians amb família italiana que nacionalitzaven perquè fossin *azzurri*: «Si podem morir per Itàlia, podem jugar per Itàlia», solia dir recordant que els oriünds també havien de complir el servei militar.

Si el 1934 Itàlia havia guanyat amb el públic a favor, el 1938 ho va fer amb el públic en contra

Aquell 1938, la seva Itàlia es va sobreposar al públic hostil per derrotar els amfitrions, els brasilers i els potents hongaresos. Controlant els partits, amb Giuseppe Meazza i Giovanni Ferrari brillant al mig del camp, Itàlia va guanyar merescudament el mundial, fet que va omplir de joia Mussolini. Quan el 1944 el *Ducce* va acabar penjat en una gasolinera a Milà i el feixisme va caure, Pozzo va passar a ser un home incòmode. Ell només volia treballar en el futbol, i ho va continuar fent, però d'amagat. Una de les seves últimes aparicions va ser el 1949, quan va plorar en el funeral pels jugadors del seu club, el Torí, morts en un accident d'avió. Itàlia no va tornar a ser gran fins que va guanyar l'Eurocopa del 1968, l'any que va morir Pozzo.

Pimenta i els plors brasilers

TONI PADILLA / **Barcelona**

El mundial del 1938 va ser el primer al qual va acudir un Brasil amb cara i ulls. En les edicions anteriors, havien participat equips fruit de divisions internes entre dirigents i clubs de Rio de Janeiro i São Paulo, seleccions coixes en què no es convocaven jugadors negres perquè fins ben entrat el segle XX el futbol brasiler va dividir blancs i negres. El 1938, però, el Brasil va enviar un equip que demostrés que hi havia una potència a l'alça vestida de blanc. Sí, perquè llavors vestia de blanc.

Així, el seleccionador Ademar Pimenta va ser dels tècnics que més bé va preparar el mundial: un mes d'estada a les instal·lacions termals de Caxambu amb els jugadors que va demanar, viatge confortable en vaixell i estada de vint dies a Estrasburg abans de debutar. En territori francès, es veuria el primer Brasil alegre, amb la *perla negra* Leondias brillant en els triomfs contra Txecoslovàquia i, especialment, contra Polònia, en un 6-5 històric. En les semifinals de Marsella, sense el lesionat Leonidas, tocava trobar-se amb una Itàlia que va ser massa obstacle. El Brasil ja tenia llavors més talent individual, però no un tècnic a l'altura: Pimenta va ser gairebé l'únic seleccionador que encara va jugar amb un 2-3-5 en un mundial en què tothom va jugar amb un WM o un WW modern, més compacte. I tot això malgrat que el 1937 l'hongarès Dori Kruschner ja havia introduït els nous sistemes quan va entrenar el Flamengo. Però Pimenta ja pensava llavors que calia jugar més a l'atac. El 1970, el Brasil li donaria, en part, la raó.